

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lvgdvni, M.DC.LI.**

VI. An causæ & effectus mutuò referantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

qua recipiat esse : ergo si per impossibile non existeret hic numero Deus, qui modo est; sed alius æquè omnipotens, creatura, quæ modo est possibilis, permaneret adhuc possibilis: ergo possibilitas creaturarum, quæ modo sunt possibiles non habet connexionem cum hoc numero Deo; ergo si per impossibile existeret alius Deus loco huius, permaneret eadem creaturæ possibiles, quæ de facto possibiles sunt. Respondeo. posse consequentiam concedi, & admitti consequens absque vlla contradictione doctrinæ tradita, iuxta quam posset dici creaturas possibiles necessariò supponere aliquam primam causam veram, & non fictam, & cum absolute tantum sit vera prima causa hic numero Deus, & commentitius omnis alius Deus ab isto distinctus, hinc est creaturam necessariò supponere hunc numero Deum, casu autem ficto, quo daretur alius numero Deus non fictus; sed realis, & verus & parum referre admittere hoc deficiente, creaturas, quæ modo sunt possibiles, intrinsicam possibilitatem retenturas. Sentio tamen melius dici, adhuc casu ficto, quo existeret alius Deus loco huius numero Dei Optimi Maximi, qui summè necessariò existit, creaturas omnes, quæ modo sunt possibiles, repugnatum iri, quia modo capacitatem non habent quatenus est ex se terminandi actionem ab alia prima causa distincta à vera prima causa, quæ summè necessariò existit, & ita deficiente hoc Deo, & alio adueniente virtutem non haberent terminandi causalitatem exeuntem ab illo Deo, qui tunc esset, quia cum in illa hypothesi creaturæ essent eadem eandem capacitatem haberent terminandi causalitates, & carerent capacitatem, quam modo non habent, quapropter non possent depèdere ab illa prima causa, quæ tunc esset, quæ respectu illarum perinde se haberet, ac si non existeret, & ita ex repugnantia huius primæ causæ, quæ nunc summè necessariò existit inferretur repugnantia creaturarum, quæ modo sunt potentes tantum terminare actionem procedentem à Deo vero, qui est, & non à fictis, qui casibus chimericis supponuntur.

15 Instabis de ratione omnipotentie est vt possint ab illa dependere omnes effectus possibiles: ergo de ratione illius omnipotentie realis, quæ modo fingitur, esset, vt effectus, qui modo existunt possint ab illa dependere. Resp. de ratione omnipotentie esse vt ab illa possint dependere omnes effectus, qui sunt possibiles, si possibiles essent in quacumque suppositione, in qua ipsa existeret; non verò esse de ratione omnipotentie vt possint ab illa dependere effectus, qui tantum essent possibiles, casu quo ipsa repugnaret, & alia omnipotentia existeret. Hac ratione non esset de conceptu illius omnipotentie, quæ fingitur, vt ab illa possint dependere effectus, qui possint ab illa dependere, quia casu, quo illa existeret, repugnaret illa cum per locum intrinsecum repugnet coexistentia duarum omnipotentiarum, sicuti repugnant duo Dij coexistentes, & consequenter repugnaret effectus, qui modo ab hac omnipotentia possint dependere.

PUNCTUM VI.

An causa, & effectus mutuo referantur.

§. I.

De causis creatis, & de effectibus.

1 SENTIUNT multi idem esse causam transcendentem ad effectum referri, ac esse connexam cum illius possibilitate: ita tenet Ripald. tom. i. de ente supernat. disp. 3. sect. 1. n. 2. vbi asserit ordinem transcendentem naturæ in actus supernaturales non aliud intelligi, quàm connexionem intrinsecam naturæ cum his actibus ex vi cuius repugnantibus actibus natura repugnaret. Ab hoc vulgari dicendi modo pauci recedunt, quorum Soar. i. p. lib. 3. cap. 9. n. 13. vbi asserit Deum esse intrinsecè connexam cum creaturis possibilibus, & negat ad illas transcendentem referri, quia id quod transcendentem refertur ad aliud, debet ordinari in illud tanquam in finem; omnipotentia verò non potest respicere tanquam finem illius creaturas, & ita non potest in illas transcendentem referri, & P. Fasol. i. part. q. 12. art. 8. dub. 12. n. 68. docet omnipotentiam esse connexam creaturis possibilibus, & non transcendentem referri ad illas, quia relatio transcendentalis respicit aliud vt suum perfectibile, sicut materia respicit formam, per

Franc de Oñedo, Philosoph. Tom. 11.

quam perficitur, & forma materiam, per quam etiam perficitur, omnipotentia autem in nullo perficitur per effectum ad extra productum, & ita non potest ad illum transcendentem referri. Idem tenet Herice, qui docet disp. 5. c. 4. omnipotentiam esse connexam cum possibilitate creaturarum, & negat dicere relationem transcendentem ad creaturas.

2 Ceterum ex alio capite ego dissentio à sententia, quæ relationem transcendentem cum connexione conuertit: sentio enim omnem entitatem cum alia connexa ad illam transcendentem referri, non tamen omnem entitatem transcendentem relatum connexionem habere cum termino, ad quem infertur. Hanc posteriorem partem conclusionis probavi Puncto 2. vbi statui posse dari relationem transcendentem ad terminum, qui neque existat, neque possit existere, ex quo infertur relationem transcendentem non habere connexionem cum suo termino, id enim, quod potest existere sine existentia, & sine possibilitate aliis non potest dici cum illo connexum. Eandem conclusionem partem rursus confirmabo cum probem causam non connexam cum effectū, adhuc possibilis, ad illius existentiam transcendentem referri. Priorem partem videlicet omnem identitatem cum alia connexam ad illam transcendentem referri, sic probō. Quidquid per suammet entitatem est cum alia connexum nō potest intuituē cognosci sine illo extremo, cum quo est connexum, quia connexio, est proprium intrinsecum prædicatum, quo nequit sine extremo quidditatiuē cognosci, sicuti non potest vniū quidditatiuē cognosci sine extremo, quod ex vi illius connectitur. Sed transcendentem referri ad aliud tantum dicit non posse sine illo quidditatiuē cognosci: ergo quidquid est cum alio connexum ad illud transcendentem refertur. Maiorē negabit nemo: minor constat ex dictis Punct. 1. vbi essentiam relationis transcendentalis explicui. Consequentia est legitima. Secundo: Causa creata connexa cum his effectibus possibilibus, quos producere potest, connexionem non habet cum possibilitate aliorum effectuum, quos producere nequit: ergo ex vi connexionis diuerso modo se habet respectu illorum effectuum possibilium, quos in se continet, ac respectu aliorum: ergo aliquem respectum transcendentem habet ad hos effectus possibiles, cum quibus connectitur, qui modus ille diuersus se habendi est respectu aliis quod est esse respectuum, seu ad aliud, & insuper est identificatus cum entitate, quæ dicitur respectiva, & transcendens illius prædicata essentialia, ac proinde nihil in illo potest desiderari, vt respectus transcendentalis dici possit. Eodem modo philosophandum esset de omnipotentia, si hæc esset connexa cum possibilitate effectuum, quia licet hæc connecteretur cum possibilitate omnium, qui modo sunt possibiles, & non modo aliquo speciali se haberet respectu vnius, quo non se haberet respectu reliquorum omnium, iam omnipotentia illa talis esset, vt repugnante homine deficeret, & modo non deficeret repugnante Hircoceruo, & similiter posita possibilitate Hircocerui repugnaret, & modo posita possibilitate hominis non repugnat. Insuper posita omnipotentia connexa cum effectibus possibilibus, hæc est bona consequentia. Existit hæc omnipotentia: ergo possibilis est homo, & tamen non est bona consequentia: existit omnipotentia: ergo possibilis est hircoceruus: ergo omnipotentia illa aliquid intrinsecū habet respectu creaturarum, quæ modo sunt possibiles, quas in se continet, quod non habet respectu entitatum, quæ repugnant, quas neque quatenus est ex se continet: ergo omnipotentia sic connexa per suam entitatem habet habitudinem aliquam cum creaturis possibilibus, per quam potest inferri iudicium de possibilitate creaturarum deductum ex existentia omnipotentie cū illis connexæ, quæ omnia arguunt non posse talem omnipotentiam cognosci non cognitis creaturis, cum quibus habet connexionem, & formaliter dicunt habitudinem intrinsecam, seu respectū transcendentem omnipotentie ad creaturas possibiles.

3 Rationes, quas adducunt Soar, & Fasol. ad probandum omnipotentiam connexam cum creaturis possibilibus non transcendentem ad illas referri, neque multum premunt, neque difficilè solvuntur. In primis gratis docet P. Soar. relationem transcendentem debere aliud respicere tanquam finem, quod si verum esset, neque causæ creatæ haberent relationem transcendentem ad effectus, quos in se virtualiter continent, quia non omnis causa respicit

Gg

respicit

tanquam finem omnem effectum, quem potest producere, quis enim dicit finem hominis esse possibilitatem, seu existentiam impulsus, quem potest lapidi imprimere. Secundò, Actio transcendentaliter refertur in principium adiuuum, passivum, & terminum, & non hæc omnia tanquam finem respicit. Tertiò: idem P. Soar. disp. 46. Metaph. sect. 2. n. 9. asserit rationem transcendentalem respicere aliud tanquam subiectum, vel obiectum, vel agens, vel finem: ergo de ratione relationis transcendentalis non est determinatè respicere aliud tanquam finem. Neque maiori fundamento dixit P. Fasol. relationem transcendentalem respicere aliud, ut suum perfectibile, quia effectus per actiones transeuntes producti nulla ratione perficiuntur principia creata, à quibus procedunt, & tamen terminant illorum transcendentalem respectum, ut fert communis opinio. Effectus producti per actiones transeuntes non perficere principia, à quibus procedunt, videtur per se notum, quid enim perfectionis homini adducit impulsus ab illo in lapide productus: Quod si dicas quemlibet effectum productum à causa creata, esse perfectionem extrinsecam causæ, à qua procedit, adde extrinsecè, & improprie effectus isti principia creata perficiunt, ut possit eodem modo dici huiusmodi effectus esse perfectiones extrinsecas principij increati, à quo procedunt.

4 His præmissis Sit PRIMA CONCLUSIO. Nulla virtus productiva creata potest intuitivè, & clarè cognosci, quin cognoscatur effectus virtualiter in illa contentus, siue hic sit impossibilis, siue possibilis existat. Ratio est, quia etiam si virtus causativa sit independens ab effectu secundum se nihilominus in se specialiter continet hunc effectum, & non alium: ergo, qui intuitivè virtutem hanc cognoscit, ignem, v. g. dicit ignis ex se est potens producere hos effectus, quicumque sint, quos ignis potest producere, & non alios: ergo ex vi huius cognitionis debet saltem apprehendere calorem, qui potest ab igne produci: implicat enim hoc iudicium: ignis est specialiter productivus caloris & non aliorum effectuum, quin apprehendatur. Rem explico. Pono virtutem productivam caloris in igne, & virtutem productivam frigiditatis in aqua sine aliqua connexion cum possibilitate effectuum, quos in se continet. Qui cognosceret has virtutes diceret: ignis quatenus est ex se est potens producere calorem, quem producit si ipse non implicet, & si forsan virtutem istam compareret cum frigiditate diceret, quantumvis ex se frigiditas non repugnet, non poterit illam ignis producere. Similiter, qui intuitivè penetrat aquæ naturam necessariò diceret: aqua quatenus est ex se, potens est producere frigiditatem, & illam producit si non repugnet, quod iudicium fieri nequit sine apprehensione frigiditatis: rursum si virtutem aquæ compareret cum calore diceret quantumvis ex se calor non repugnet non poterit illum aqua producere: ergo virtus creata, quæ tantum se potest ad certos & determinatos effectus extendere, & non ad omnes, specialiter ducit in cognitionem illorum effectuum, quos in se continet.

5 SECUNDA CONCLUSIO. Omnis virtus productiva creata dicitur habitudinem, seu respectum ad effectum, quem in se continet. Hæc conclusio rectè ex præcedenti inferitur, quia ut benè docet P. Didacus Ruiz disp. 5. de scientia, s. 2. relatio transcendentalis in eo consistit, quod aliqua res in genere substantiæ, vel alijs prædicamentis extra relationem non possit cognosci, nisi rem aliam in obliquo cognoscendo: sed nulla virtus creata potest cognosci, quin cognoscatur effectus in illa contentus: ergo ad illos transcendentales refertur. Secundò virtus productiva caloris cum igne identificata, etiam si independens sit à possibilitate caloris, tamen diverso modo se habet respectu caloris, quem etià implicat, quatenus est ex se, virtualiter continebit, quæ respectu frigiditatis, ut dicebam numero præcedenti: ergo ex se aliquid habet respectu caloris, quod non habet respectu frigiditatis, quod cum sit in ordine ad aliud respectum dici debet, & cum sit quid identificatum cum virtute ignis respectum transcendentalem purè appellatur.

6 TERTIA CONCLUSIO. Respectus transcendentalis causæ non est ad puram possibilitatem effectus existentia seclusa, sed ad ipsam formalissimam existentiam effectus. Probatur conclusio ex identitate possibilitatis cum existentia: ex qua inferitur non posse possibilitatem intrinsecam rei terminare respectum aliquem, quem existentia non terminet. Secundò efficacius: virtus productiva dicitur ordinem ad illud, quod dicitur virtualiter in illa contentum,

tanquam effectus in causa; sed id quod est contentum in virtute productiva tanquam effectus in causa est ipsa formalissima existentia rei: ergo virtus productiva ad formalissimam rei existentiam dicit respectum. Maior est certa, non enim cōtinetur: Minorem probō. Id continet virtus productiva virtualiter in se, quod extra se ponit, & quod attingit media causalitate, sed quod extra se ponit, & quod attingit media causalitate, imò & quod potest ponere extra se, & quod potest existentia, ut ultimò ad actum reducat: ergo id, quod virtus productiva intra se virtualiter cōtinet est formalissima rei existentia, & non pura possibilitas, ut distincta ab existentia.

QUARTA CONCLUSIO. Respectus causarum non est ad aliquam rationem communem ab effectibus abstractam, sed ad ultimas differentias individuales cuiuscumque singularis effectus. Conclusionem hanc latè tradit Hurt. disp. 8. Physic. sect. 3. per quinque subsecutiones ubi plura tradit, quæ ad doctrinam conclusionis tradite spectant. Patet ergo rem ostendo. Relatio causæ est ad id, quod in se continet, & quod attingit media causalitate, & ponit extra se. Sed causa non in se continet, neque attingit media causalitate, aut ponit extra se rationem aliquam communem omnibus effectibus, sed singulos effectus in particulari cum sua ultima individuali differentia, quæ à causa producit: ergo non refertur transcendentaliter ad aliquam rationem communem: sed ad singulos effectus individualiter sumptos. Hæc est potissima, & formalissima huius conclusionis ratio, idem illi supersecedo, & alijs minus efficacibus parco, ne illius veritate omnino certam suspexit reddam. De obiectis potentiarum intentionalium hic agere nonnulli, quod alienum à causarum disputatione, potentia enim non est causa obiecti: sed actus respectus obiectum, ad quem individualiter sumptum refertur relatione transcendentali, sicuti ignis refertur ad calorem, relatio vero potentia ad obiectum non est immediata, sed medio actu, & ita rationem illam obiecti respicit potentia, quam respicit actus, medio quo potentia obiectum respicit, ex quo inferres potentiam intellectivam producentem intellectum individualem respicientem rationem individuum obiecti medio hoc actu respicere rationem individuum obiecti, & eandem potentiam producentem alium actum, qui respiciat rationem communem obiecti præcisam à differentia individuali medio illo actu respicere rationem communem præcisam à differentia individuali, quia respicientia potentia ad obiectum, non distinguitur à respicientia actus ad obiectum, sed respicientia, quæ habet actus per se ipsum tribuitur potentia, à qua producit, quæ immediatè, & per se obiectum non respicit, sed tantum quatenus producit actum respicientem obiectum. Neque respectus ille mediatus potentia ad obiectum est respectus causæ ad effectum, quia potentia respicit obiectum medio actu, qui non respicit obiectum relatione causæ ad effectum.

QUINTA CONCLUSIO. Effectus omnes transcendentales refertur ad causam primam, & ad alias secundas, à quibus procedunt. Ratio est: Quilibet effectus ex se habet capacitatem ad terminandam causalitatem procedentem à causa prima, & ab hac causa secunda, & non ab alia, & virtualiter continetur in causa prima, & in hac causa secunda, & non in alia, ex quo fit illi qui intuitivè penetrat effectum, & cognoscit hanc capacitatem terminandi causalitatem, & continentiam passivum effectuum in causis non posse effectus cognoscere sine habitudine, seu respectu ad causas, quas oblique cognoscit, ut terminos illius habitudinis. Præcipua difficultas, quæ in hac materia poterat adduci petenda erat ex eo quod non possit dari realis relatio transcendentalis ad terminum non realem, & repugnantem, quam solui Punct. 2. ubi oppositum probavi.

§. II.

De causa increata.

DE omnipotentia difficultius potest in hac questione iudicium ferri, præcipuè iuxta principia tradita, ex quibus negatio connexionis negationem relationis non arguit. Autores citati Punct. 4. asserentes omnipotentiam non esse connexam cum effectuum possibilitate negant aliquam relationem transcendentalem dicere ad effectus, idhuc ut possibiles, non ex alio capite, nisi quia relationem sine connexionem non admittunt. Ex his qui omnipotentiam connexam

connexam cum possibilitate constituunt, transcendentaliter referri negant P. Soar. P. Faol. & P. Heric. relati n. 1. Ceterum P. Granad. citatur Punct. 4. n. 2. & P. Didac. Ruiz de Trinit. disp. 62. sect. 2. assertum dari in Deo respectu transcendentalem ad creaturas, non solum possibile, sed etiam existentem, asseruntque predictum respectum esse reale intranscendentem perfectionem Dei Gregor. Ariminen. in 1. distinct. 30. q. 3. conclus. 3. dixit Deum ab aeterno referri ad creaturas non existentes, quia illarum est causatiuus, quibus verbis tradidisse puto de omnipotentia conclusionem quam §. praecedenti ego tradidi de causis creatis videlicet referri ad existentias, quas in se virtualiter continent, & quas possunt causare, etiamsi creaturae non existant, imò etiamsi non sint possibile, quia ratio, propter quam causa creata ad effectum refertur est, quia illius est causatiua, seu quia illum in se continet, & quatenus est ex se illum potest producere, siue effectus sit possibilis, siue impossibilis, quod est valde extrinsecum causae & respectui, qui cum illa identificatur. Gabr. tom. 1. in 1. p. disp. 104. c. 3. suppreffo nomine refert recentiores quosdam asserentes omnipotentiam dicere relationem transcendentalem ad creaturas, & P. Hurt. disp. 15. Met. sect. 9. docet probabilem esse opinionem admittentem hos respectus transcendentales in omnipotentia, licet ipse oppositam amplectatur.

11 In meis principiis facilius videtur posse hunc respectum transcendentalem in Deo admitti, quia cum respectus transcendentis non dicat connexionem cum termino, absque vlla dependentia Dei à creaturis, & absque vlla imperfectione poterit respectus iste in omnipotentia constitui. Deinde consequenter ad id, quod diximus de causis creatis videtur eodem modo philosophandum esse de causa increata, cum eodem modo constituamus causas creatas, & increatas absque vlla connexionem cum possibilitate effectuum, quos in se continet. Verge ex eo quod ignis sit productiuus caloris independentem à caloris possibilitate, qui intuituè cognoscit ignem debet cognoscere ignem quatenus est ex se posse calorem producere, quod fieri nequit sine apprehensione caloris; ergo eodem modo, qui cognoscit omnipotentiam esse productiuam caloris, debet apprehendere calorem, id quod quilibet virtus creata habet respectu aliquorum effectuum, habet virtus omnipotentiae respectu omnium, & sicut virtus creata non potest intuituè cognosci non cognitis certis effectibus, quos potest producere, ad quos transcendentaliter refertur, quia sine illis non valet cognosci, sic omnipotentia cognosci non poterit, quin cognoscantur omnes effectus, quos in se continet, saltem sub aliquo conceptu confuso, & vniuersali, & ad illos transcendentaliter referetur, quia sine illis cognosci non poterit.

12 Ceterum grauis me tenet difficultas ne in hanc abeam sententiam, quia si concedamus omnipotentiam referri transcendentem ad effectus possibile, cum quibus nullam habet connexionem, eo modo concedendum est transcendentem referri ad hircocerum, hippocentaurum, & aliam quancumque chimæram. Ratio est facilis: Omnipotentia quatenus est ex se, non solum est potens producere calorem possibilem, sed hircocerum impossibilem, quem absolute ex virtutis, quā habet absolute posset producere, si ille ex se non repugnaret; ergo si ex eo quod omnipotentia ex se sit productiuā caloris independentem ab illius possibilitate, vel impossibilitate, non potest intuituè cognosci, quin saltem apprehendatur calor, & ad hunc transcendentem referatur: sic ex eo quod omnipotentia ex se sufficiens sit producere hircocerum independentem ab illius possibilitate, vel impossibilitate, non poterit intuituè cognosci, quin apprehendatur hircocerum, & ad illum transcendentem referatur omnipotentia, quā quatenus est ex se, eodem modo se habet respectu effectus possibile, & impossibile, ad vtrumque enim Deus ex se sufficientem virtutem habet, quā ad actum reduci nequit respectu effectus impossibile, non ex defectu virtutis seu potentiae, sed ex repugnantia ipsius effectus. Dicere autem omnipotentiam intuituè cognitam determinare ad apprehensionem omnis chimære excogitabilis paradoxum est. Neque sufficit dicere tantum determinare ad cognitionem omnium chimærarum sub conceptu confuso, & vniuersali, quia, quo dicat, qui intuituè videt omnipotentiam, omnipotentia ex se virtus est sufficiens ad producendum, quidquid non implicauerit, quia Deus non apprehendit obiecta sub confuso modo; sed vnumquodque valde distinctè, Francisc. de Ouidio, Philosoph. Tom. 1.

& ita Deus eo ipso quod suam omnipotentiam cognoscat, tenebitur ex vi omnipotentiae apprehendere quancumque excogitabilem chimæram, & habere hoc iudicium: mea omnipotentia ex se sufficiens est producere hircocerum, quo iudicio oblique tanget hircocerum, & sic de omnibus chimæris, quæ confingi possunt. Deinde quidquid sit de modo, quo chimæra deberent cognosci ex eo quod omnipotentia intuituè cognosceretur, si omnipotentia determinat ad illarum cognitionem transcendentem referatur ad illas, quod multis plus quā temerarium videbitur, licet alij forsan non adeo seuerè de hac re sentiant, cum relatio transcendentalis iuxta nostra principia non importet aliquam connexionem, neque dependentiam à termino. Deinde cum omnes qui omnipotentiam constituunt non connexam cum creaturis possibilibus, & asserunt hircocerum esse ab hac numero omnipotentia producendum si per impossibile fieret non repugnans, concedunt omnipotentiam de facto existentem quatenus est ex se habere modum virtutem sufficientem ad producendum hircocerum, & illum in se virtualiter continere, licet de facto possit eū producere propter repugnantiam, quā inuoluit ipsius existentia, & admittunt omnipotentiam esse ex se continentiam virtutem illorum, quæ de facto implicat, sic non videtur graui censura dignum admitti relationem transcendentem in omnipotentia absque vlla connexionem, seu dependentia respectu illorum, quorum in eadem omnipotentia virtualis admittitur continentia.

13 Nihilominus inauditū huc vsq; fuit omnipotentiam transcendentem referri ad entia, quæ de facto possibile non sunt, & non sine ingenti paradoxo diceretur. Ideo censeo omnipotentiam ad nullum effectum, quem in se continet, transcendentem referri, neque ex vi illius intuituè cognita debere apprehendi aliquem effectum in illa contentum. Moueor à posteriori ad negandum omnipotentiam respectum ad creaturas possibile, ne cogar concedere omnipotentiam referri transcendentem ad omnes chimæras excogitabiles, quod nemo admittit, & mihi est valde absurdum. Rationem à priori eiusdem conclusionis sic conficio: omnipotentia eo ipso, quod virtus est infinita, ex se potens est producere quidquid non implicauerit, & eodem modo se habet respectu omniū producibilium, & nihil speciale habet respectu huius effectus, quod non habet respectu aliis cuiuscumque: omnes enim eminenter in se continet; ergo ad hoc vt beatus, vel Deus intuituè cognoscat id, quod nos cognoscimus per hos conceptus, omnipotentia quatenus est ex se, est potens producere hominem, & hircocerum si non implicent, & præcisè quia hircocerum implicat non potest illum producere, non ex defectu virtutis, sufficit intuituè cognoscere infinitatem omnipotentiae, quæ dicit intrinsecè, & in se hanc eminentissimam omnium continentiam, ex vi cuius Deo inest virtus ad producendum quancumque effectum assignabilem, si ipse in se non repugnet, & tunc non ex defectu virtutis requiritur ex parte actus primi, sed ex repugnantia ipsius produci non poterit, sufficit ergo ad hoc vt omnipotentia intuituè cognita penetraret, cognosci ipsam esse virtutem productiuam infinitam, cuius infinitatem nos concipere non possumus, nisi cum ordine ad vniuersos effectus, ad quos ipsa se potest extendere, beatus autem, qui omnipotentiam, vt est in se cognoscit, id percipit per simplicissimum conceptum attingentem virtutem productiuam infinitam, cuius infinitas importat extensionem ad omnes effectus, ita vt nullus possit illius actiuitatem subterfugere, neque illius actionem, si ipse in se non repugnet, tunc enim, & actio ad ipsum terminata repugnat.

14 Ex hac ratione disparitatem deprehendes inter virtutem productiuam creatam, & increatam omnipotentiam, propter quam virtus productiuā creata relationem dicat ad effectus, quos continet, quam non dicit omnipotentia, quia virtus productiuā creata certos, & determinatos effectus in se continet, quos, & non alios, potest producere, & ita speciali modo se habet ad illos, quos continet, quo non se habet ad alios, quæ specialis habitudo cognosci nequit non cognitis effectibus, quos specialiter virtus illa eminenter continet; omnipotentia verò nullam specialem habitudinem dicit ad aliquem effectum; sed æquè est potens ad omnes effectus, & non solum se extendit ad omnes possibile, sed etiam eadem existentem se extenderet ad omnes, qui modo implicat, si illorum repugnantia impedimento non esset, vt ab omnipotentia producerentur: si enim ab

hircoceruo repugnantiam præcideres eodem modo posset produci à Deo ex vi virtutis, quam modo habet, nulla alia illi adueniente, ac potest modo produci homo, qui de facto producit, quod proprium est infinitæ virtutis, nulla enim virtus creata potest dari, ex vi cuius primum esse accipere possit tanquam à causa principali quiddam in rerum natura producit, etiam illud quod modo repugnat, si fieret non repugnans. Negandum ergo omnipotentiæ respectus aliquis ad effectus, quos in se continet ratione huius vniuersalissimi modi illos continendi nulla habita ratione ad naturam huius, vel illius, cuiuscunque enim naturæ effectus assignatur, Deus ex se habet sufficientem naturæ effectus assignatur, & illum absolute poterit producere absque vilo impedimento, si effectus in se repugnantia non inuoluat. Secundum hanc doctrinam non renuerem concedere omnipotentiam dicere respectum transcendentalem ad hos effectus, qui modo sunt possibiles, si illam cum his possibilibus connexam constituerem, quia omnipotentia connexa cum his possibilibus, quæ eadem non esset si hircoceruus fieret non repugnans, adhuc præcisè repugnantia hircocerui diuerso modo se haberet respectu hircocerui non repugnantis, ac se habet modò respectu hominis non repugnantis, quia nunc existente non repugnantia hominis illi coexistit omnipotentia, & illum potest producere, si tamen daretur non repugnantia hircocerui, omnipotentia, quæ modo consideratur connexa cum his possibilibus, quæ sunt de facto, non posset existere, neque valeret hircoceruum non repugnantem producere, quod iuxta meam sententiam est contra conceptum omnipotentia, vt dicebam Punct. 4. num. 11. idè absolute pronuncio omnipotentiam nullam habere connexionem cum possibilibus, & eandem omnino futuram, si effectus omnes, qui modo sunt possibiles, fierent impossibiles, & illi qui modo repugnantiam inuoluunt, in non repugnantiam transirent.

PUNCTUM VII.

Quomodo effectus cognoscantur in causa, & quinam illorum cognosci debeant.

Cum natura relationis transcendentalis in eo sita sit, vt non possit vnum sine alio cognosci, plurimum con-
ducet ad perfectam cognitionem relationum, quas dicunt causæ ad effectus agnoscere quo modo effectus cognoscantur in causa, & an in causa intuitiue cognita cognosci debeant omnes effectus, quos ipsa continet, vel illorum aliqui, & an illi, qui cognoscantur debeant cognosci sub vniuscuiusque individuali differentia, vel sufficiat ipsos sub aliqua communi ratione cognosci?

P. Valquez 1. part. disp. 50. & 60. locis iam citatis Becan. tract. 1. q. 4. & 8. Albert. q. 2. Theologica, Alarcon tract. 2. de scientia, disp. 2. c. 3. & apud hos Scotus, Bonaventura, Maior, Marf. Almain, Gabriel, & Ochamus asserunt in omnipotentia nullam creaturam possibilem agnoscere. Affertur conclusioni, quam tradidi Punct. præcedenti, verumtamen si rationi horum Doctorum assentirem, non solum in omnipotentia, sed neque in alia quacunque causa creata effectus aliquis cognoscitur, prædicti enim auctores ex eo negant creaturas in omnipotentia cognosci, quia omnipotentia indifferens est, vt coniungatur cum possibilitate creaturarum, vel cum ipsarum repugnantia, ac proinde non potest ducere in cognitionem possibilitatis, cum qua connexa non est: cum ergo ego defendam nullam causam creatam connexam esse cum possibilitate effectuum, quos in se continet, quiddam inferatur in omnipotentia ex eo præcisè quod connexa non sit cum effectuum possibilitate, poterit in quacunque alia causa inferri, ideo oportet huius rationis momenta perpendere.

P. Heric, disp. 51. tract. de visione c. 3. docet sufficere continentiam virtutem creaturarum in omnipotentia, etiam si relatio, aut connexio non intercederet, vt posset in ipsa omnipotentia cognosci, quod docuerat P. Soar. lib. 2. de attributis, c. 25. & P. Arrub. disp. 3. c. 3. docet Deum ex vi penetrationis essentia cognoscere creaturas posibles, cum quibus nullam connexionem inesse alicui Dei intrinseco prædicato defendit, in quorum sententia non rectè infertur præcisè ex indifferencia omnipotentia, vt coniungatur cum creaturis possibilibus, vel cum illarum repugnantia non posse creaturas posibles in omnipotentia cognosci.

Censeo in causa siue creata siue increata indifferencia vt coniungatur cum possibilitate effectuum, & cum eorumdem repugnantia non posse iudicariue cognosci possibilem, æquæ alicuius effectus, id enim quod cum alio conuenit non est, quantumvis intuitiue cognoscatur non potest intellectu determinare, vt de illo iudicium ferat, imò quò magis intuitiue penetraret, magis cognoscetur indifferencia ad vtrumque extremum, quæ magis suspensum relinquet intellectu ad iudicandum, quod etià illorum verè existat. Ceterum hæc indifferencia non impedit tale medium de terminare intellectum ad apprehensionem obiecti, cuius est virtus, & virtualis obiecti, cuius probabili quod indifferens est vt coniungatur cum obiecto, & cum negatione illius, & ex hoc capite non potest esse medium sufficiens, vt in illo iudicariue cognoscatur illius obiectum, nihilominus non potest intuitiue cognosci, quoniam obiectum per illud representatum, cum quo potest non coniungi apprehensiuè cognoscatur, quia ex se intrinsece, & per suam entitatem est representatio talis obiecti, & est determinatum ad representandum hoc, & non aliud istò distinctum, & ita vt intuitiue cognoscatur debet cognosci vt representatio huius obiecti, quod fieri nequit si hoc determinatum obiectum non apprehensiuè saltem cognoscatur.

Ex alio capite creaturas posibles adhuc apprehensiuè in omnipotentia non cognosci, omnes effectus virtualiter contentos in quacunque alia causa creata in illa tanquam in medio debere apprehensiuè cognosci statui Puncto præcedenti, ubi propugnauimus relationem transcendentalem causæ creatæ ad effectus, quos virtualiter continet, & eandem relationem in omnipotentia impugnauimus. Ceterum ex hac doctrina non leuis insurgit difficultas circa modum cognoscendi in causa creata effectus in illa contentos, & quinam illorum debeant cognosci an omnes, an tantum illorum aliqui? Exempli gratia: Agnosco intuitiue ignem, qui virtutem habet producendi plures calores numeros distinctos, inquiritur an ex vi huius intuitiue cognitionis debei ego apprehendere omnes calores contentos in illa virtute secundum ultimam differentiam individualem illorum, vel sub aliqua ratione communi, vel tantum illorum aliquos, hos vel illos? Similem, imò omnino eandem questionem exagitant Theologi asserentes creaturas posibles cognosci in omnipotentia, qui dubitant, an omnes, an illarum aliquæ, an sub communi aliqua ratione, an sub propria vniuscuiusque differentia cognoscendæ sint? Dicam quod iudicium Theologi, asserentes creaturas in omnipotentia cognosci, ferant de hac questione in omnipotentia, quod eodem modo ferendum est in qualibet alia causa creata respectu effectuum, quos in se continet.

Videri omnes creaturas posibles in omnipotentia defendunt Gorfred. quodlib. 9. q. 3. Bassol. q. 4. prologo. art. 1. Durand. in 3. dist. 4. q. 2. & in 4. dist. 49. q. 3. Albert. Magna. 3. dist. 14. Nō omnes creaturas posibles, sed aliquas in omnipotentia videri docent D. Thomas 1. p. q. 11. art. 7. & 8. & ibid. Caiet. Bañez, & Zumel. P. Valent. punct. 6. P. Molina disp. 5. P. Soar. t. 1. in 1. p. lib. 2. cap. 16. Ferrara cum D. Th. tertio contra gentes cap. 56. Capreol. in 4. dist. 49. q. 6. Sot. quæst. 3. art. 3. Mouentur hi Doctores quia si omnes creaturas Beatus in omnipotentia cognoscet, Deum comprehenderet. Addunt alij talem cognitionem fore infinitam. Negat P. Heric. disp. 4. cap. 4. talem visionem fore comprehensiuam, & disp. 36. à num. 57. vsque ad 62. negat similiter talem visionem fore infinitam, ac proinde asserit ex his capitibus non repugnare beatum videre creaturas omnes in omnipotentia. Neque his rationibus fides P. Arrub. quapropter aliam est meditatus ad probandum non posse dari cognitionem terminatam ad Deum, & ad creaturas posibles, quam non examino, quia ad rem modò non est definire an talis visio repugnet, sed an necessariò danda sit ex eo, quod creature posibles in omnipotentia cognoscantur, quod si affirmatiue concludatur, certum est, teneri admittere visionem terminatam ad Deum, & ad omnes creaturas posibles, Doctores, qui asserunt creaturas posibles in omnipotentia cognosci, verò negatiue, nihil reuertit ad hanc questionem an talis cognitio aliunde possibilis sit necne.

P. Valquez qui negat creaturas cognosci in omnipotentia tanquam in obiecto prius cognito, sic arguit disp. 50. c. 6. Omnipotentia æquæ dicit ordinem ad omnes effectus posibles, æquæ continet omnes, & omnino æqualem cognitionem